

סימן ר

גמרא (פסחים ז, ב): "כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן... בשלמא טבילה - דאכתי גברא לא חזי... אלא אמר רב חסדא: חוץ מן הטבילה בלבד איתמר. תניא נמי הכי: טבל ועלה, בעלייתו אומר: ברוך... וצונו על הטבילה".

רש"י: "דאכתי גברא לא חזי" - כגון טבילת בעלי קרי... ומשום ההוא טבילה תקון בכל הטבילות (כגון: משמשת שפטה ש"ז, טבילת גר, וכו') - ברכתן לבסוף (**ב"י**: וכן נראה, שהרי בכולן מברך 'על' - מפני שהוא לאחר עשייתן). וכ"כ הבה"ג.

רי"ף בשם הגאונים, תוס', רמב"ם, ראב"ד, רא"ש, ר"ן - מה שכתב ר' חסדא הוא דוקא בטבילת גר, כיון שהם אינם מחוייבים בברכה עד לאחר שיטבלו. אבל שאר חייבי טבילות - מברכים ואח"כ טובלים, שמותר להם לברך, כמו שמותר לנדה ובעל קרי להתפלל. לכן נדה מברכת לפני הטבילה, קודם שתפשוט בגדיה (חלוקה).

השו"ע פסק כרוב הראשונים - שמברכת לפני הטבילה, ובדיעבד אפשר לברך אחרי הטבילה.

הרמ"א פסק כבה"ג ורש"י - שמברכת לאחר הטבילה בעודה בתוך המים (ותכסה עצמה בבגדה או בחלוקה כשמברכת).

השל"ה (מובא ב**באה"ט**) כתב, שכדי לצאת ידי כל הדיעות - תטבול פעמיים, ותברך בין הטבילה הראשונה לשנייה.

הדרישה קרא תגר על הנשים שלנו שמברכות על הטבילה בעודן במים כשהן ערומות, ולא מעכרות את המים, ואף שהן מחבקות את זרועותיהן על גופן. ואדרבה, הן אינן צריכות לחבק את זרועותיהן על גופן, כיון דלא שייך לומר באשה "לבן רואה את הערוה", שערוותן למטה מאד. אלא האיסור הוא משום שעומדות ערומות בלא כיסוי ערוותן, ולא אורח ארעא לעשות כן מפני כבוד השכינה.

כתב **הט"ז** (סק"ג): "ולענ"ד נראה, דהנשים העושות כן בחיבוק ידיים - הן עושות יפה אפילו לכתחילה, ואפילו בלא חיבוק ידיים יש להן על מה לסמוך". וטעמו, משום שאין האיסור 'לא יראה בך ערות דבר' - אלא כשהערוה מגולה מחוץ למים. אבל בתוך המים אין איסור מטעם זה, אלא מטעם 'ליבה רואה את הערוה'. לכן, בהפסק שילוב ידיה - ודאי שמותר (ויותר טוב שלא יכנסו גם ליבה וגם ערוותה לתוך המים, אלא שיותר צניעות יש שכולה תהיה בתוך המים). וגם לטובלות ללא הפסקת ידיים יש על מה לסמוך, והוא דעת **האורחות חיים** - שבאשה לא שייך בכלל 'ליבה רואה את הערוה' (כנ"ל), וכ"ד **הרא"ש**, וכ"פ **השו"ע** (או"ח סי' ע"ד, ד). "מי ימחה ביד שום אשה שתסמוך על זה, וכל שהיא במים, אפילו הם צלולים, ממילא נתכסה ערוותה ועגבותיה, כאילו היה עליה לבוש מלפניה ומאחריה". ואע"פ שזה מותר, "מ"מ על צד היותר טוב, תעשה בחיבוק ידיים להפסיק בין ליבה לערוותה, והיא בתוך המים, יצאה ידי חובתה לדברי הכל. ואע"ג ש**רמ"א** כתב כאן שנוהגים לכסות בבגדה או בחלוקה, אפשר שבימיו נהגו כן, אבל עכשיו לא נהגו כן".

הש"ך גם כתב שעכשיו לא נהגו לכסות כלל ולברך: "ואענה אני חלקי, דודאי נשי דידן נשים חכמניות הן, וצדקניות הן". וטעמו משום שבמים צלולים אין גילוי ערוה, ומ"ש **הראב"ד** לעכור את המים, חולק על **הא"ח** שפסק כמותו **השו"ע** באו"ח. "וא"כ הני נשי דידן, אם אינן נביאות הן, בנות נביאות הן, דס"ל **כהא"ח**. והלכך מברכות במים צלולים שעניניהם חוץ למים, ומנהגן תורה היא".

בבד"ש (סק"יב) כתב כט"ז. ו**בטה"ב** פסק כמרן השו"ע.

מנהג השל"ה

"חסידים ואנשי מעשה יזהירו לנשותיהן, שאחר שיטבלו פעם אחת - יברכו ברכת הטבילה, ויחזרו לטבול פעם שנית כדי לצאת ידי חובת כל הפוסקים".

החקרי לב תמה, שהרי אם טבלה פעם אחת יוצאת ידי חובה, נמצא טבילה שניה אינה מן הדין, ויוצא שזהו הפך דעת רוב הפוסקים (לברך לאחר הטבילה)?

ותירץ: שתכוון, אם הלכה שצריך לברך אחרי - תעלה טבילה ראשונה. ואם הלכה שברכה לפני - תעלה טבילה שניה.

טה"ב - דחה, שהרי אפילו נפלה מהגשר, שהיא כמתעסק - עלתה לה טבילה! לכן, הנשים מכל עדות המזרח צריכות לברך לפני, ואם נהגו כשל"ה - צריכות לבטל את מנהגן, ואף בלא התרה.

החקרי לב עצמו הקשה עוד: תינח מנהג זה לחסידים ואנשי מעשה - שיודעים להתנות. אבל איך נשתרבו מנהג זה בכל נשים דעלמא?

נובי (בדגמ"ר) - אף הוא הקשה על השל"ה, אך סיים שמכל מקום יש לחוש לדבריו.